

Treba riešiť ešte otázku, či si obžalovaný mohol byť vedomý toho, že okolnosť ním dosvedčená môže byť takým na podstatnú okolnosť sa vzťahujúcim dôkazom, teda či vedome vypovedal o podstatnej okolnosti krive.

Ani v tom smere však nemôže byť pochybnosti. Obžalovaný ako svedok musel byť poučený, o čom má vypovedať, a bol priamo súdom dotázaný — ako to z jeho výpovedi vyplýva — či má vedomosť o tom, že žalujúca chodila za E. do L.

Musel si teda byť obžalovaný vedomý toho, že jeho vymyslené tvrdenie, že žalujúcu počul, keď si vymenila lístok do L., a videl, keď sadla na vlak smerom na L. odchádzajúci, môže byť pre súd podkladom pre záver, že žalujúca cestovala aj vtedy do L. za E., a keď prez to aj po týchto otázkach súdu svoje nepravdivé tvrdenie prisahou potvrdil, vedome krive svedčil o podstatnej okolnosti.

Bolo preto treba oslobodzujúce rozsudky nižších súdov zrušiť z dôvodu zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 a) tr. p. verejným žalobcom uplatňovaného a uznať obžalovaného vinným zločinom podľa § 215 tr. z. a vymerať mu trest podľa tohože ustanovenia tr. z.

Čís. 6112.

Podmienky ochrany podľa § 153 tr. zák. na rozdiel od podmínek ochrany podľa § 68 tr. zák.

K náležitostem skutkové podstaty přestupku podle § 312 tr. zák.

K pojmu přerušení výkonu služby s hlediska ochrany podle § 68 tr. zák.

Pro použití druhé sazby druhého odstavce § 313 tr. zák. stačí, nastal-li i jiný vážnější následek, byť i nebylo překáženo vykonání příkazu vrchnostenského nebo konání úřadu nebo služby. Posléz uvedené následky urážky uvádí zákon jen příkladmo jako nejdůležitější z jejich následků.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1938, Zm I 1042/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný A. uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti těla podle § 411 tr. z. a zproštěn podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby, vznesené naň pro přestupek proti veřejným zřízením a opatřením podle § 312 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný v celém rozsahu a uznal obžalovaného vinným přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením podle § 312 tr. z., jehož se dopustil tím, že dne 9. září 1937 u N. přísežného polního hajného F., osobu to v § 68 tr. z. jmenovanou, když vykonávala svou službu, slovem a skutkem urazil, při čemž urážka byla spojena s následky na těle F.

Z d ů v o d ů:

Nalézací soud zjistil, že F., přísežný polní hajný pro velkostatek N., zastihl dne 9. září 1937 obžalovaného při pastvě dobytka na pozemku,

svěřeném jeho dohledu, že se dal s obžalovaným do hádky, že do sebe strkali, že obžalovaný začal, že hajný F. předem napřáhl na obžalovaného hůl jako k úderu a na to že ho obžalovaný úmyslně dvakrát udeřil (bičštěm) přes rameno a prsa, takže mu zůstaly na těle pruhy po úderech a cítil asi 10 dní bolesti, a že obžalovaný při výstupu nadal hajnému F. »troubu, vole, vyliž mi . . . .«.

Nalézací soud zjistil dále, že F. je řádně ustanovený a do přísahy vzatý polní hajný pro velkostatek N., že v kritické době konal svoji službu a byl opatřen předepsaným odznakem na viditelném místě a že obžalovaný věděl, že F. je přísežným polním hlídačem a že tedy má co dělati s úřední osobou. Nalézací soud odepřel však F-ovi přes to ochranu v § 68 tr. z. uvedenou, ježto dospěl k úsudku, že F. svým zjištěným jednáním vybočil při výkonu své služby z jejích mezí, a uznal proto obžalovaného vinným namísto zažalovaného zločinu podle § 153 tr. z. pouze přestupkem podle § 411 tr. z. a z obžaloby pro přestupek podle § 312 tr. z. (urážka slovem) ho zprostil.

Uplatňujíc důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9 a) (správně i 10) tr. ř., napadá zmateční stížnost státního zastupitelství jak odsuzující, tak zprošťující výrok rozsudku; namítá právní mylnost výroku nalézacího soudu, že F. v kritické době nepožíval ochrany v § 68 tr. z. stanovené, a domáhá se vedle zrušení rozsudku i odsouzení obžalovaného pro zločin podle § 153 tr. z., po případě § 81 tr. z. a přestupek podle § 312 tr. z.

Pokud se zmateční stížnost domáhá podřadění zjištěného zlého nakládání obžalovaného s F. pod ustanovení § 153 tr. z., není odůvodněna. Zde nerozhoduje, zda F. požíval v kritické době ochrany § 68 tr. z., nýbrž jde o to, zda ho lze považovati za veřejného úředníka ve smyslu § 153 tr. z. Takovým nejsou všechny osoby v § 68 tr. z. jmenované, nýbrž pouze osoby, uvedené v § 101, odst. 2 tr. z., které mocí příkazu veřejného, přímo nebo nepřímou daného, ať jsou pod přísahou, čili nic, jsou povinny obstarávati práce vlády. Zrušovací soud dovodil již ve svém rozhodnutí čís. 2349 Sb. n. s., že polní hlídač (hajný) je veřejným úředníkem ve smyslu § 153 tr. z. pouze tehdy, je-li jako takový ve službách veřejných a na základě příkazu veřejného (na př. polní hlídač obecní, okresní, státní a pod.), nikoli však tehdy, byl-li jím — byť přísežně — ustanoven jen osobou soukromou (rozh. čís. 512 Sb. n. s.). V tomto případě zůstává však osobou vrchnostenskou ve smyslu § 68 tr. z. Poněvadž pak nalézací soud zjistil, že F. byl přísežným polním hajným pro velkostatek N., tedy ne polním hajným ve službách obce, okresu nebo státu (ze spisů je patrné, že jde o pozemky najaté s o u k r o m ý m i osobami od velkostatku Ž.), nelze ho považovati za veřejného úředníka ve smyslu § 153 tr. z. a toto zákonné ustanovení nepřichází proto v úvahu.

Tvrzením, že F. v kritickém okamžiku požíval ochrany v § 68 tr. z. uvedené a že slovní urážky obžalovaným vůči němu pronesené zakládají skutkovou podstatu přestupku podle § 312 tr. z., nutí zmateční stížnost zřejmým poukazem k přezkoumání, zda zjištěné zlé nakládání obžalovaného s F. nezakládá skutkovou podstatu přestupku podle § 312 tr. z.

spáchaného urážkou skutkem. V tomto směru, jakož i pokud jde o zprošťující výrok pro týž přestupek spáchaný urážkou slovem, nelze upříti zmateční stížnosti oprávnění.

Ke skutkové podstatě přestupku podle § 312 tr. z., spáchaného slovem nebo skutkem, se nevyžaduje, aby čin byl spáchán v době, kdy osoba vrchnostenská ve smyslu § 68 tr. z. zakročuje proti pachateli, nebo kdy jde vůbec o provedení určitého úkonu, spadajícího do oboru její služby, nýbrž stačí, byl-li čin spáchán v době, kdy vrchnostenská osoba konala svou službu (rozh. čís. 3394 Sb. n. s.), t. j. byla na místě činu přítomna z důvodu své služby a za účelem jejího výkonu (rozh. čís. 4138 Sb. n. s.). Že tomu tak v souzeném případě bylo, napadený rozsudek zjišťuje. Zjištění, zda F. nějak služebně zakročil proti obviněnému, zda tento zá- krok byl už skončen a zda násilí obžalovaného směřovalo ke zmaření tohoto služebního úkonu, není s hlediska uvedeného přestupku třeba.

Zcela neprávem má však nalézací soud za to, že hajný již tím, že se dal s obžalovaným do hádky a napřáhl na něho hůl, vybočil z mezí své služby do té míry, že pozbyl ochrany podle § 68 tr. z. O tom by mohla býti řeč, kdyby se výkon úřední osoby jevil trestným útokem, kdyby na př. zakládal zločin zneužití moci úřední, kdyby byl vůbec nedovolený nebo nenáležel vůbec k působnosti úřední osoby jej provádějící. Tu by ovšem bylo předpokládati takové vybočení z mezí povinnostmi úřadu nebo služby vykázaných, že by bylo nutno úřední, pokud se týče služební jednání považovati na onu dobu věcně za přerušené. Pak by šlo o jednání nespada- jící vůbec pod pojem třebas všeobecného vykonávání služby (viz rozh. 1817, 3818, 3835 Sb. n. s., Miříčka, Trestní právo hmotné, str. 214, a ohledně stanoviska judikatury i Lepšík, Nutná obrana proti úředním úkonům, 1936, str. 7). Leč v souzeném případě bylo jen zjištěno, že se hajný dal s obžalovaným do hádky, která podle vlastní obhajoby obžalo- vaného souvisela s oním jednáním obžalovaného, pro které byl hajným právě u výkonu jeho služby pozastaven, a dále že hajný na obžalovaného napřáhl hůl »jako k úderu«. Obžalovaný se ovšem hájil, že udeřil hajného bičičtím dvakrát proto, aby se bránil proti očekávanému útoku hajného. Rozsudek tuto obhajobu také reprodukuje, leč nalézací soud jí zřejmě ne- uvěřil, když obžalovaného odsoudil pro přestupek podle § 411 tr. z. Rozsudek tudíž vylučuje, že hajný chtěl hned s počátku a bezdůvodně s obžalovaným zle nakládati. Podle těchto zjištění nelze tedy okolnost, že hajný napřáhl hůl, vysvětliti jinak, než jako pouhý pohyb, jímž hajný dodal svému služebnímu zákroku důrazu. Aniž třeba zkoumati, zda ta- kové jednání bylo vhodné, čili účelné, je jisto, že ve smyslu hořejších vývodů nelze v tom spatřovati takovou vadnost služebního postupu, že by v oné době veřejný orgán zbavovala charakteru úřední osoby, vykonáva- jící veřejnou službu a tím ochrany v § 68 tr. z. stanovené.

Podle toho, co dovozeno, zakládá čin obžalovaného skutkovou pod- statu přestupku podle § 312, a to trestného podle § 313, odst. 1a), 2 tr. z., neboť obžalovaný se dopustil tohoto přestupku nejen slovnými uráž- kami, pronesenými vůči F., které zlehčovaly úřední autoritu tohoto, čehož si obžalovaný, ježto šlo o hrubé nadávky, nutně musil býti vědom, nýbrž

i skutkem, který měl v zápětí následky na těle F. Rozsudek sice nezjišťuje, že se urážkou, o niž jde, skutečně překazilo vykonání služby hajného, ale spojce »a« v druhém odstavci § 313 tr. z. je rozuměti tak, že se tu překažení vykonání příkazu vrchnostenského nebo konání úřadu nebo služby uvádí jen demonstrativně jako nejdůležitější z následků urážky. Tomu nasvědčuje zejména vznik zmíněného ustanovení z § 5 dekretu dvorní kanceláře ze dne 10. dubna 1802, čís. 13.010, kde se o urážkách, spáchaných slovy a skutkem po rozumu §§ 312, 313 tr. z. praví: »Dafern eine der vorausgehenden Uebertretungen Folgen nach sich gezogen, die Wache in Vollziehung ihres Dienstes wirklich gehindert oder einen Auf-
lauf veranlaßt hätte, ist der Schuldige zu Arrest in Eisen von 3 bis 6 Monaten zu verurtheilen.« Z toho vysvítá, že překažení služebního výkonu a způsobení shluknutí jsou jako následky urážky ať slovy, ať skutkem spáchané uvedeny jen demonstrativně (viz rozh. čís. 1583 víd. sb.). Z toho plyne dále nejen to, co vysloveno dosavadní judikaturou, že totiž pro použití § 313, odst. 2 tr. z. stačí zmíněné překažení, byť i tu nejsou kromě toho ještě jiné následky (rozh. čís. 1495 Sb. n. s. a rozh. čís. 1583, 3224 víd. sb.), nýbrž i postačitelnost jiného vážnějšího následku, byť i nenastalo překažení vykonání příkazu vrchnostenského nebo konání úřadu či služby. Takový následek zajisté naplňuje to, co rozsudek prvé stolice zjišťuje jako účinek jednání obžalovaného na těle napadeného hajného.

Nalézací soud tudíž pochybil, když shledal ve zjištěném zlém nakládání obžalovaného s F. skutkovou podstatu přestupku podle § 411 tr. z., který se k němu nevztahuje a je mírněji trestný, nežli ustanovení § 312 tr. z. o urážce skutkem (sazba § 313 tr. z., odst. 1 i 2, § 281, čís. 10 tr. ř.), a když nepodřadil zjištěné slovní urážky obžalovaným vůči F. pronesené pod ustanovení § 312 tr. z. o urážce slovem (§ 281, čís. 9 a tr. ř.).

Čís. 6113.

Nie je vylučujúcim dôvodom (§ 66 tr. p.), keď ten istý sudca, ktorý sa zúčastnil rozhodovania o vine, zúčastní sa aj dodatočného rozhodovania o podmienenom odklade výkonu trestu v tejže stolici.

(Rozh. zo dňa 25. januára 1938, Zm III 658/37.)

N a j v y š š í s ú d v trestnej veci proti A. a spol. pre zločin podľa § 215 tr. z. atď. zmätočnú sťažnosť obžalovaného B. čiastočne odmietol, čiastočne zamietol.

Z d ô v o d o v:

Obžalovaný B. uplatňuje dôvod zmätočnosti podľa § 384, čís. 1 tr. p. preto, že sa rozhodovania o podmiennečnom odklade výkonu trestu zúčastnil ako sudca vrchný súdny radca dr. N., ktorý sa zúčastnil aj rozhodovania o vine, a poukazuje tu na ustanovenie § 66 tr. p. a teda mieni správne uplatňovať dôvod zmätočnosti podľa § 384, čís. 2 tr. p.